

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík

Reykjavík 2. september 2020

2008026SA GB
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um áform um samhæfing stefna og áætlana á sviði samgöngu- og sveitarstjórnarmála, mál nr. S-152/2020

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt stjórnvalda um fyrirhugaða lagasetningu, sem varðar verklag og framsetningu eftirfarandi áætlana á verkefnasviði ráðuneytisins:

- Samgönguáætlun, skv. lögum um samgönguáætlun, nr. 33/2008.
- Fjarskiptaáætlun, skv. lögum um fjarskipti, nr. 81/2003.
- Byggðaáætlun, skv. lögum um byggðaáætlun og sóknaráætlunar, nr. 69/2015.
- Stefnumótandi áætlun ríkisins um málefni sveitarfélaga, skv. sveitarstjórnarlögum, nr. 138/2011, sbr. lög nr. 53/2018.

Allar þessar áætlunar hafa verulega þýðingu fyrir sveitarstjórnarstigið og leggur sambandið af þeiri ástæðu á herslu á að gott samráð verði við Samband Íslenskra sveitarfélaga um vinnslu fyrirhugaðs frumvarps.

Helstu álitaefni

Í áformaskjali kemur fram að meðal þess sem metið verður við undirbúning frumvarpsins er sameining fimm og fimmtán ára áætlana í eina áætlun, framsetning markmiða með áætlanagerðinni, skipan ráða, samræming svæðaskiptingar, hvernig draga megi fram sameiginleg verkefni áætlannanna og hve ört þær skuli endurskoðaðar. Að áliti sambandsins eru þetta allt álitaefni sem vert er að skoða við endurskoðun laga. Sambandið vill þó sérstaklega áréttu eftirfarandi atriði, auk þess að óska eftir beinni aðkomu að móturn frumvarpstíllagna um málið:

1. Misjafnlega löng hefð er fyrir þeim áætlunum sem endurskoðunin nær til. Sú áætlun sem snýr beint að sveitarfélögum, þ.e. stefnumótandi áætlun um málefni sveitarfélaga, var í fyrsta sinn samþykkt í byrjun þessa árs og er því takmörkuð reynsla komin af verklagi við vinnslu og framkvæmd þeirrar áætlunar. Í umræddri áætlun er annars vegar að finna stefnu til fimmtán ára og hins vegar aðgerðaáætlun til næstu fimm ára. Þessa stefnu skal endurskoða á þriggja ára fresti.
2. Þær áætlunar sem um ræðir eru nokkuð ólíkar og unnar á fremur ólíkan hátt. Samgönguáætlun og fjarskiptaáætlun eru þannig að uppistöðu forgangsröðun framkvæmda til uppbyggingar og rekstrar samgöngu- og fjarskiptamannvirkja þótt þær geti fleiri verkefni fallið undir, svo sem

öryggismál o.fl. Í fljótu bragði virðist geta verið hentugt að samræma fimm og fimmtán ára áætlanir um slík verkefni í eina áætlun.

3. Byggðaáætlun og stefnumótandi aðgerðaáætlun í málefnum sveitarfélaga eru nokkuð annars eðlis. Viðfangsefni þeirra geta verið mjög fjölbreytt og í einhverjum tilvikum þvert á ráðuneyti. Byggðaáætlun sem samþykkt var á Alþingi árið 2018 gildir til sex ára en ekki er unnin stefnumótandi áætlun til lengri tíma. Mögulega er tilefni til að endurskoða þá tilhögun. Mest er þó um vert að viðhalda því góða samstarfi, þvert á ráðuneyti, sem einkenndi undirbúning og framkvæmd þeirrar áætlunar.
4. Á þessu stigi telur sambandið ekki komna slíka reynslu á framkvæmd stefnumótandi aðgerðaáætlunar um málefni sveitarfélaga að tilefni sé til að breyta þeirri tvískiptingu sem nú gildir um annars vegar stefnu og hins vegar aðgerðaáætlun til fimm ára. Gott samstarf tókst um undirbúning og framkvæmd þeirrar áætlunar og er mikilvægt að við endurskoðun hennar verði áfram einhugur milli fulltrúa ríkis og sveitarfélaga um langtímasýn á framþróun sveitarstjórnarstigsins. Þá er ljóst að það leiðir af 98. gr. sveitarstjórnarlaga að gæta þarf sérstaklega að fyrirkomulagi samráðs um gerð þessarar áætlunar. Jafnframt telur sambandið nauðsynlegt að vandað samtal fari fram við sveitarfélögum og landshlutasamtök sveitarfélaga við vinnslu hennar.
5. Loks vill sambandið fagna áformum um að ráðuneytið beiti sér fyrir samræmingu svæðaskiptingar í áætlanagerð en bendir á að jafnframt væri rétt að huga að samræmingu stjórnsýslumarka, sem nú eru afar mismunandi eftir málaflokkum og stjórnsýslustofnunum. Nokkrir starfshópar hafa í gegnum tíðina unnið að tillögugerð um þetta málefni en án mikils sjáanlegs árangurs. Mikilvægt er að huga að samráði við landshlutasamtök sveitarfélaga í þessari vinnu.

Lokaorð

Að lokum telur sambandið vera sérstakt tilefni til þess að hrósa samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu fyrir þann metnað sem það hefur sýnt á undanförnum árum við að bæta stefnu- og áætlanagerð á málefnasviði ráðuneytisins. Fyrirliggjandi áform um lagasetningu gefa ágæt fyrirheit um að sá metnaður fari síst minnkandi og væntir sambandið góðs samstarfs við ráðuneytið um slík verkefni á komandi árum.

Virðingarfyllst
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri